

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики**

Раїса Федоренко

Методичні рекомендації до освітнього компонента
«Основи медичної психології»

підготовки Бакалавр

спеціальності 053 Психологія

освітньо-професійної програми Практична психологія

Луцьк – 2025

УДК 159.98 : 61 (072)

Ф 33

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 19 березня 2025 р.)*

Рецензенти:

Пастрик Т. В. – доктор психологічних наук, доцент, в.о. ректора КЗВО «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради;
Магдисюк Л. І. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри практичної психології та психодіагностики Волинського національного університету імені Лесі Українки

Федоренко Р. П. Методичні рекомендації до вибіркового освітнього компонента «Основи медичної психології» / Раїса Петрівна Федоренко. Луцьк. 2025. 40 с.

Методичні рекомендації містять: силабус освітнього компонента, зміст практичних завдань, завдання для самостійної роботи, питання до самоконтролю, інформаційні ресурси та рекомендовану для опрацювання літературу.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології ОП «Практична психологія» кваліфікаційного рівня «Бакалавр» і повністю відповідають навчальній програмі з дисципліни.

УДК 59.98 : 61 (072)

Ф 33

© ВНУ імені Лесі Українки, 2025

© Федоренко Р. П. 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	5
АНОТАЦІЯ КУРСУ	5
СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	8
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ	10
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	15
ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ	19
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	23
ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ	24
КОРОТКИЙ СЛОВНИК УЖИВАНИХ ТЕРМІНІВ	26
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	36

ВСТУП

Освітній компонент «Основи медичної психології» належить до циклу вибіркових дисциплін і займає чільне місце серед дисциплін практичної підготовки фахівця-психолога. Курс спрямований на теоретичне вивчення психологічних аспектів клінічної практики та практичне застосування професійних аспектів роботи медичного психолога. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів розуміння місця та ролі медичної психології у розв'язанні практичних та теоретичних проблем охорони здоров'я. Вивчення освітнього компонента не обмежується засвоєнням теоретичного матеріалу, також формує у студентів певні практичні навички.

Тематика освітнього компонента призначена для вивчення студентами особливостей діяльності психологічної служби в системі медицини; оволодіння знаннями теоретико-методологічних підходів до дослідження конкретних медико-психологічних проблем, методів дослідження в медичній психології, взаємин лікаря і хворого, функцій та специфіки роботи практичного психолога в лікувальних закладах.

У методичних рекомендаціях до освітнього компонента «Основи медичної психології» ОПП «Практична психологія» висвітлено важливі питання теоретичного матеріалу галузі медичної психології щодо сучасних підходів до пізнання людської особистості, проаналізовано патологічні психічні стани і процеси в їх соматичних проявах та психологічні прояви і наслідки патологічних соматичних процесів в їх соматичних процесах і явищах.

Навчальне видання складене з урахуванням сучасних теоретичних і практичних вимог до знань, умінь і навичок, необхідних майбутнім психологам у практичній професійній діяльності.

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія (Практична психологія) Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 /5		Рік навчання – 2
		Семестр: 1
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Лабораторні -
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання українська		

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Пререквізити : Вивчення освітнього компонента базується на відповідних курсах загального та професійного циклів підготовки : загальна психологія, основи практичної психології, психодіагностика, вікова психологія.

Постреквізити : психологічне консультування, психологія здоров'я.

Мета і завдання навчального освітнього компонента «Основи медичної психології» - вивчення психологічних аспектів клінічної практики та професійних аспектів роботи медичного психолога.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Основи медичної психології» є формування у студентів розуміння місця

та ролі медичної психології в розв'язанні практичних та теоретичних проблем охорони здоров'я, формування навиків психодіагностичного обстеження в умовах клініки, розробки моделей клінічного інтерв'ю, збору даних психологічного аналізу, самостійного використання методів клінічного дослідження відповідно до розв'язуваних проблем, на професійному рівні приймати рішення (ставити діагноз, прогноз, тощо), виходячи з результатів дослідження; сприяння розвитку професійно-значимих властивостей, творчого відношення до професійної справи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Інтегральна компетентність (ІНТ) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Усього	у тому числі						
			Лек.	Практ.	Лаб.	Кон-сульт.	Метод викладання	Самостійн. робота	Форми контролю
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні підходи до вивчення психологічного стану людини									
Тема : Предмет, завдання та методи дослідження в медичній психології		18	2	2			Лекція-диспут	16	ІРС 4
Тема : Поняття про психічне здоров'я людини. Стан психічних функцій і хвороба. Внутрішня картина хвороби.		20	2	4		2	Лекція-диспут	14	ДБ 4
Тема : Психологія лікувального процесу. Психологія медичних працівників. Особливості стосунків медичного персоналу і хворого.		22	2	4		2	Метод круглого столу	16	ДС 6
Тема : Адаптація, теорія стресу та психічний стрес. Реакція особистості на хворобу. Нозогенії.		22		2		2	Лекція-диспут	14	ДС 6
Разом за змістовим модулем 1		82	6	12	-	6		60	20
Змістовий модуль 2. Особливості надання консультативної допомоги в медичній практиці									
Тема: Поняття про «психосоматику» та «психосоматичні розлади». Надання психологічної допомоги соматичним хворим.		18		2			Лекція-диспут	14	РЗ/К 2
Тема: Психологічні особливості лікувально-діагностичного процесу. Основні форми роботи психолога в медичних установах.		16		2		2	Лекція-диспут	12	ІРС 4

Тема: Психологічні особливості поведінки окремих категорій пацієнтів : психологічні аспекти суїцидальної поведінки та само пошкоджень; депресивні стани та депресивні розлади.	18	2	2		2	Лекція-диспут	12	РП 3
Тема: Основи психологічного консультування в медичній практиці*.	16	2	2			Проблемна лекція	12	РМГ 4
Разом за змістовим модулем 2	68	4	8	-	4		50	20
Оцінювання знань (балів) :								
Практичні, лабораторні								40 -
Підсумкова контрольна робота								60
ІНДЗ								-
Всього годин/балів	150	10	20	-	10		110	100

****До проведення занять з освітнього компонента залучаються практичні психологи, які працюють в медичних установах м. Луцька.***

Заняття включають інтерактивні методи навчання:

ДС – дискусія, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, РП – робота в парах, Р – реферат, а також аналіз власної діагностично-консультативно-терапевтичної діяльності тощо.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання № 1

1. Специфіка роботи психолога в клініці з пацієнтами дитячого та підліткового віку.
2. Діагностика темпераменту (Айзенк); Тест на визначення темпераменту та соціотипу (Хейманс); Тест на визначення темпераменту (Белов).

Практичні завдання № 2-3

1. Робота психолога в психіатричній клініці.
2. Психологічний супровід кардіохворих.
3. Діагностика розладів когнітивної сфери (Коректурна проба; Таблиці Шульте; Методика «Десять слів»; «Десять цифр»; методика «Піктограма»; методика «Дослідження асоціативної пам'яті»; Дослідження асоціативного мислення).

***Практичне заняття № 2 передбачає підготовку 1 завдання і проведення перших чотирьох тестів. 2 питання – завдання практичного заняття № 3 і проведення решти тестів.**

Практичні завдання № 4-5

1. Робота психолога із залежними пацієнтами.
2. Психологічний супровід хворих на туберкульоз.
3. Діагностика інтелекту (методика Равена «Тест зростаючої складності»; Дослідження просторових уявлень методом хронометрії розумових дій за методикою Шепарда; Рівень персональних досягнень IQ Тест Вандерліка).

***Практичне заняття № 4 передбачає підготовку 1 завдання і проведення перших двох тестів. 2 питання – завдання практичного заняття № 5 і проведення решти тестів.**

Практичне завдання № 6

1. Особливості діяльності психолога із загальнотерапевтичними хворими.
2. Надання психологічної допомоги пацієнтам психосоматичної клініки.
3. Діагностика невротичних станів (Клінічний опитувальник для виявлення та оцінки невротичних станів; Методика діагностики неврозу (К. Хек, Х. Хесс; тест «Нервово-психічна адаптація» (НПА).

Практичні завдання № 7-8

1. Особливості діяльності психолога з хворими із депресивними розладами та суїцидальною поведінкою.
2. Психологічний супровід хворих з фізичними обмеженнями.
3. Діагностика особистісних характеристик (Методика диференційної діагностики депресивних станів (В. Жмуров); опитувальник репресивності Бека; Методика схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська); Карта ризику суїцидальності (Н. Конончук).

***Практичне заняття № 7 передбачає підготовку 1 завдання і проведення перших двох тестів. 2 питання – завдання практичного заняття № 8 і проведення решти тестів.**

Практичне завдання № 9

1. Робота психолога з невиліковно хворими пацієнтами.
2. Психологічний супровід при наданні швидкої (екстреної та невідкладної) медичної допомоги.
3. Застосування проєктивних методик (Колірний тест взаємин (А. Еткінд); Методика на визначення самооцінки (Дембо-Рубінштейн); Методика «Страхи в будиночках» (М. Панфілова); Проєктивна методика «Людина під дощем» (Є Романова, Т. Ситько).

Практичне завдання № 10

1. Етика проведення діагностичних досліджень в клініці.
2. Застосування діагностичних методик в роботі з підлітками із самопошкоджуючою поведінкою (Тест-опитувальник батьківського ставлення (А. Варга, В. Столін); Тест «Кактус»; Тест на виявлення підліткової депресії (В. Казанська); Тест незакінчених речень; Особистісний опитувальник Айзенка (EPI).

Методичні вказівки до проведення практичних занять з ВОК «Основи медичної психології»

Важливою формою навчання є практичні заняття, які дають можливість значно розширити пізнання предмету шляхом вивчення додаткової літератури та сформуванню вміння і навички практичного застосування отриманих теоретичних знань шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичних занять названої вибіркової освітньої компоненти спрямоване на глибоке вивчення особливостей консультативної допомоги, формування вмінь застосування різноманітних психологічних методів і методик, надання професійної консультативної допомоги в сфері медичної психології, в процесі якої клієнт формує здатність вирішувати психологічні проблеми, що виникають у його житті.

Під час проведення практичного заняття здобувачі освіти роблять повідомлення, невеликі доповіді і реферати, предметом яких можуть бути не тільки вказані в темі практичних занять питання, але і окремі випадки, які носять дискусійний характер та ін.

Практичні заняття з вибіркового освітнього компонента „Основи медичної психології” орієнтовані також на оволодіння здобувачами освіти методами надання необхідної психологічної інформації клієнту, яка допомагає глибше усвідомити себе і своє соціальне оточення, налагодити з ним більш гармонійні стосунки

(на наведених конкретних прикладах роботи психолога з клієнтом).

Практичні заняття включають проведення попереднього контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти, постановку загальної проблеми викладачем і її обговорення за участю здобувачів. Оцінки, отримані здобувачами освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Рекомендована література :

Основна:

1. Бацилєва О.В. Психологічний супровід у клініці репродуктивної медицини: значення та перспективи // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я» (м. Вінниця, 22 листопада 2019 р.). Вінниця, 2019. С. 16-19.
2. Вітенко І.С. Психологічні основи лікувально-профілактичної діяльності та підготовки лікаря загальної практики – сімейного лікаря. Х.: Золоті сторінки, 2002. 392 с.
3. Гавенко В.Л. Практикум з медичної психології. Харків: Регіон-інформ, 2002. 245 с.
4. Дідковська Л.І. Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 264 с.
5. Спіріна І.Д. Медична психологія : підруч. ; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛПРА, 2022. 300 с.
6. Максименко С.Д. Медична психологія. Вінниця: Нова книга, 2010. 515 с.
7. Медична психологія / ред. В.А. Абрамова. Донецьк: Каштан, 2003. 118 с.
8. Основи загальної і медичної психології / ред. І.С. Вітенко, О.С. Чабан. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 344 с.
9. Дідковська Л.І. Психологічні аспекти надання паліативної допомоги // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку стаціонарної та

мобільної паліативної допомоги в Україні» (м. Львів, 23 листопада 2019 р.). Львів, 2019. С. 9-13.

Інформаційні ресурси:

1) Наукова періодика України, Національна бібліотека України імені В.І.

Вернадського URL: http://www.irbisnbnv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbnv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN

2) Google scholar, URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

3) www.psytopos.lviv.ua

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Медична психологія як галузь психологічної науки (16 год.).

Перелік питань для обговорення:

Визначення поняття «медична психологія». Предмет та завдання медичної психології. Структура медичної психології: нейропсихологія, патопсихологія, психосоматика, психологія аномального розвитку та девіантної поведінки. Зв'язки медичної психології з іншими науками: психіатрією, поведінковою неврологією, медициною, психологією здоров'я. Методологічні принципи медичної психології. Принцип розвитку, принцип структурності, принцип особистісного підходу. Етика в медичній психології. Етичні моделі – модель Гіпократата, модель Парацельса, деонтологічна модель, біоетика. Історичний процес формування та розвитку психології : розвиток клінічної психології в ХІХ-ХХ ст. (В. Вундт, Л. Уітмер, Е. Крепелін, Т. Рібо, Е. Кречмер, П. Жане, З. Фройд та ін.); розвиток вітчизняної клінічної психології. Сучасний стан клінічної психології в Україні. Особливості, систематика і функції клінічної діагностики. Клінічне інтерв'ю. Експериментально-психологічні методи дослідження. Дослідження особистості хворого біографічним методом.

Тема 2. Психосоматичні захворювання (14 год.)

Перелік питань для обговорення:

Сутність психосоматичних співвідношень, психологічні механізми формування «замкненого кола» патологічного процесу. Профіль особистості психосоматичного хворого. Психологія роботи з психосоматичним хворим. Особливості процесу. Специфіка психологічної допомоги онкохворим та їх рідним і близьким. Специфіка психологічної допомоги кардіохворим та їх рідним і близьким. Специфіка психологічної допомоги хворим на цукровий діабет та їх рідним і близьким. Специфіка психологічної допомоги особам із шкірними захворюваннями та їх рідним і близьким.

Специфіка психологічної допомоги іншим категоріям хворих з картиною психосоматики та їх рідним і близьким.

Тема 3. Психологічні особливості соматичних хворих (16 год.)

Перелік питань для обговорення:

Визначення понять «здоров'я» і «хвороба». Поняття «внутрішньої картини» хвороби, значення преморбідних психологічних якостей особи, основні типи ставлення пацієнта до захворювання. Психологічне сприйняття гострих і хронічних захворювань, переживання хвороби в часі. Психологічне переживання болю. Поняття про стрес і дистрес. Роль стресогенних чинників в етіопатогенезі захворювань.

Тема 4. Психогенні захворювання (14 год.).

Перелік питань для обговорення:

Причини і механізми психогенних захворювань. Дослідження психічної травми. Фрустрація, її конструктивні і деструктивні ефекти. Механізми психологічного захисту. Неврози. Неврози у дітей та підлітків. Психодіагностика і психотерапія неврозів. Психози. Досвід роботи психотерапевтів та психіатрів.

Тема 5-6. Психологічний супровід у клініці (26 год.)

Перелік питань для обговорення:

Психологія діагностичного процесу. Комунікативна компетентність лікаря. Етапи діагностичного процесу. Перша зустріч лікаря і хворого. Психологія терапевтичного процесу. Хвороба як самостійна психотравма. Поняття про лікувальне середовище. Психологічний вплив госпіталізації. Хворий і ліки. Ефект плацебо. Психологічна адаптація хворого до хвороби. Внутрішня картина захворювання. Механізми психологічного захисту. Поняття про копінг-поведінку. Ятрогенні захворювання та психолого-деонтологічні механізми їх попередження. Психологічні (поведінкові) реакції хворих: дисимуляція, агравація, анозогнозія, «втеча в

хворобу», «соціальна престижність» хвороби, симуляція. Важкі хворі. Основні моделі побудови взаємин «лікар – хворий». Керівництво. Партнерство. Контрактна модель. Психологічні вимоги до особистості лікаря.

Тема 7-8. Діяльність практичного психолога в медичних установах (24 год.)

Перелік питань для обговорення:

Кваліфікаційна характеристика клінічного психолога. Роль клінічного психолога в комплексному лікуванні пацієнта. Організація психотерапевтичного середовища в клініці.

Клінічна психологія в акушерстві та гінекології: психологія вагітної жінки, загальна характеристика впливу вагітності на психологічний стан жінки, динаміка психологічних проявів та психічних порушень протягом вагітності. Післяпологові психічні порушення: післяпологовий психоз, його прояви. Допологова психопрофілактична підготовка вагітних. Психологія хворих з дефектами тіла та аномаліями розвитку: психологічні особливості хворих зі щелепно-лицевими вадами та косметичними вадами; вплив ампутаційних дефектів кінцівок на образ фізичного Я особистості. Психологія

помирання: поняття клінічної та біологічної смерті, уявлення про смерть у дітей (ранній вік, молодший шкільний вік, підлітковий), динаміка психологічних реакцій помираючих (схема Елізабет Кюблер-Росс), стан свідомості в момент смерті, термінальний хворий та якість його життя.

Психологія суїцидальної поведінки психологічні особливості особистості самогубці, діагностика суїцидальної поведінки, постсуїцидальний стан. Психологічні аспекти клініки і фахова компетентність психолога в терапії, хірургії, акушерстві-гінекології, неонатології та педіатрії, геронтології, психіатрії, онкології, трансплантології, сімейній медицині тощо. Участь клінічного психолога у медико-соціальній, військово медичній, судово-психіатричній та медико-педагогічній експертизі.

***Методичні вказівки до проведення самостійної роботи
студентів під час вивчення вибіркового ОК
«Основи медичної психології»***

Актуальність і значущість оволодіння матеріалами названого освітнього компонента передбачають інтенсивну самостійну роботу студента над спеціальною навчальною літературою, науковою літературою, науковими статтями та діагностичним інструментарієм.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Самостійна робота студентів при опануванні матеріалом ОК «Основи медичної психології» включає:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих питань, що не розглядаються у курсі лекцій;
- підготовку до практичних занять;
- завдання з опрацювання окремих статей та ситуацій;
- відпрацювання окремих технік психологічного консультування, які застосовуються в медичній психології;
- самостійний підбір та проведення діагностичних методик щодо завдань індивідуальної роботи студента;
- систематизацію вивченого матеріалу та підготовку до заліку.

Самостійна робота реалізується у виступах студентів з доповідями, повідомленнями на практичних заняттях, наукових гуртках, наукових конференціях і т.д.

У процесі самостійної роботи студентам надається методична допомога, а також здійснюється контроль та аналізуються її результати викладачем.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Недопустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті за результатами виконання практичних завдань й усних відповідей студентів із теми, що вивчається.

Поточний контроль на практичному занятті передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів: на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів): 4 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни; 3 бали – завдання виконане не в повному обсязі, обґрунтування відповіді недостатнє; 2 бали – завдання виконане частково, у звіті допущені суттєві помилки, низький рівень володіння професійними термінами; 1 бал – низький рівень і виконання завдання, і володіння

професійною термінологією; 0 балів – завдання не виконане. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Максимально за усні відповіді на практичних заняттях першого-другого змістових модулів студент може набрати 40 балів.

Проміжний модульний контроль (залікова контрольна робота).

Змістовий модуль №2 завершується підсумковою контрольною роботою, містить 2 теоретичні питання і одне практичне завдання, яке передбачає психологічний аналіз запропонованої ситуації. Кожне запитання, як і практичне завдання, оцінюється максимально в 20 балів. Загальна максимальна кількість балів – 60. Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів за кожне з двох теоретичних питань): 20

балів – відповідь була правильною, повною, розлогою, викладена логічно, використанням термінології. Якщо відповідь неповна, питання розкрито частково, подекуди зустрічаються неточності - оцінюється від 10 до 19 балів. Якщо відповідь студента дуже коротка, не структурована, не розкриває суті запитання - вона може бути оцінена від 0 до 9 балів.

Третє питання передбачає виявлення практичних знань і навичок студента і оцінюється відповідно до продемонстрованих практичних вмінь студента: володіння теоретичним матеріалом у відповідності до ситуації, вміння адекватного підбору і застосування практичного інструментарію, професійний аналіз ситуації, формулювання висновків і оцінюється від 0 до 20 балів.

Загальна сума балів визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність та підсумкову контрольну роботу. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за результатами оцінювання всіх видів навчальної діяльності, дорівнює 100.

Разом з тим, здобувачам нараховуються додаткові бали з освітнього компоненту за участь у формальній та інформальній освіті, а також інших заходах, які організовуються кафедрою.

Неформальна освіта дає змогу здобувачеві освіти отримати додаткові бали (0-10) і представлена такими видами роботи: курси підвищення професійної компетентності за відповідною проблематикою (КППК) – 6 балів, УК – участь у конференції - 4 бали, робота з клієнтом - 6 балів, участь у науково-практичних заходах – 2 бали, публікації наукових матеріалів – 4 бали і т.п.

Здобувач має право на зарахування результатів навчання, отриманих у **інформальній освіті**, у кількості 0-6 балів.

Порядок та процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до п.3 Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (Наказ № 220-з від 29.06.2022 р.).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога

(<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%>

[D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf](#));

Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем, або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо). Залік відбувається у формі усного опитування. Здобувач освіти може не скласти його, якщо за результатами поточного оцінювання та контрольної роботи набирає 75 і більше балів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	D	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	F	необхідне перескладання

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні аспекти та принципи роботи психолога в медичних установах.
2. Поняття про психічне здоров'я. Стан психічних функцій і хвороба.
3. Реакція особистості на хворобу. Нозогенії Психологія індивідуальних відмінностей.
4. Специфіка завдань у роботі психолога в медичних установах. Посадові обов'язки психолога.
5. Психологія медичних працівників.
6. Особливості діагностичної роботи психолога в клініці. Підбір діагностичного інструментарію. Етика проведення діагностичних досліджень психологом медичних установ.
7. Психологія лікувально-діагностичного процесу. Медична деонтологія.
8. Психологічні аспекти взаємодії лікаря з пацієнтом та з його оточенням.
9. Взаємодія психолога медичної установи з пацієнтом та з його оточенням.
10. Психоконсультативна робота психолога в клініці.
11. Особливості використання методів психокорекції та психотерапії у роботі психолога з різними категоріями клієнтів.
12. Принципи роботи психолога з пацієнтами дитячого і підліткового віку.
13. Особливості роботи психолога в психіатричній клініці.
14. Специфіка роботи психолога з алко- наркозалежними пацієнтами
15. Робота психолога з пацієнтами в загально-терапевтичній клініці.
16. Особливості надання психологічної допомоги пацієнтам психосоматичної клініки.

17. Робота психолога з депресивними клієнтами. Масковані депресії.
18. Психічні особливості хворих з вродженими і набутими вадами.
19. Психологічні аспекти девіантної поведінки, суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.
20. Основи психогігієни. Основи психопрофілактики.

КОРОТКИЙ СЛОВНИК УЖИВАНИХ ТЕРМІНІВ

Активна роль (психолога, клієнта) у психологічному консультуванні (у корекційній роботі) – ініціативні, активні дії, які здійснює психолог-консультант чи клієнт у ході проведення психологічного консультування чи психокорекційної роботи. Ці дії розраховані на те, щоб якомога легше та швидше досягнути поставленої мети.

Альтернативні способи поведінки клієнта – різні, нерідко протилежні, способи поведінки клієнта, пов'язані з практичним вирішенням його проблеми.

Базисна мотивація діяльності (поведінки) клієнта – власні інтереси та потреби клієнта, спираючись на які, можна мотивувати, стимулювати його до досягнення поставленої мети, до практичного виконання психотерапевтичних рекомендацій, отриманих у ході проведення психологічного консультування.

Безоцінкове ставлення психолога-консультанта до клієнта – відмова психолога-консультанта від оцінювання особистості чи поведінки клієнта в термінах «добре» чи «погано»; налаштованість психолога-консультанта на краще розуміння клієнта як особистості, прийняття його такою людиною, якою він є.

Вербальна підтримка клієнта – спосіб мовного стимулювання клієнта до активного співробітництва з психологом - консультантом під час проведення психологічної консультації; використання психологом-консультантом різних слів та виразів для того, щоб зняти психологічну напругу клієнта, особливо на стадії проведення сповіді.

Вивчення особистості клієнта – психодіагностичне обстеження психологом-консультантом клієнта як особистості для вияву тих індивідуальних його особливостей, які бажано знати для більш глибокого розуміння проблеми, з якою клієнт звернувся в психологічну консультацію. Вивчення особистості клієнта потрібне також для того, щоб довести до свідомості клієнта суть його проблеми і знайти найбільш ефективні способи її вирішення за активної участі самого клієнта.

Види психологічного консультування – різновиди психологічного консультування, виділені за характером проблем, що вирішуються в них, наприклад: інтимно-особистісне, сімейне, психолого-педагогічне, ділове.

Випадки психологічного консультування – ситуації, що виникають у практиці роботи психологічної консультації або психолога-консультанта; проблеми в житті клієнта, з приводу яких він звертається в психологічну консультацію за допомогою.

Віддзеркалювання – один із прийомів проведення психологічного консультування, який найчастіше використовується на стадії сповіді. Прийом віддзеркалювання полягає у свідомому повторюванні психологом-консультантом рухів клієнта, його висловів разом із тією інтонацією, з якою вони вимовляються самим клієнтом, а також його пози, жестів та міміки.

Відкритість психолога-консультанта клієнтові – готовність і здатність психолога-консультанта бути відкритою і відвертою для клієнта людиною, яка щиро і відверто обговорює з ним усі питання, які виникають у процесі проведення психологічного консультування.

Внутрішні ознаки результативності психологічної консультації – помітні позитивні зміни в психіці та поведінці клієнта, які відбулися в результаті проведення психологічного консультування.

Вторинні (другорядні) психологічні проблеми сім'ї – внутрішньосімейні проблеми, які виникають через інші, не вирішені проблеми, і які самі не можуть бути успішно вирішені без урегулювання перших, основних проблем сім'ї.

Діагностичний етап психологічного консультування – третій етап психологічного консультування, під час якого клієнт розповідає психологові-консультантові про свою проблему, а психолог-консультант уважно слухає його, обговорює, уточнює з ним проблему, ставить її психологічний діагноз, а також, за потреби, проводить психодіагностичне обстеження самого клієнта.

Діловий підхід до психологічного консультування – підхід, відповідно до якого ще до початку проведення психологічної

консультації з клієнтом проговорюють й узгоджують умови проведення консультації: час, місце, очікувані результати, витрати та інші питання.

Доброзичливість психолога-консультанта до клієнта – безумовно добре, доброзичливе, позитивне ставлення психолога-консультанта до клієнта.

Довгострокова тривала перспектива в психологічному консультуванні – те, що відбувається в довготривалій період, від декількох місяців до декількох років, позитивні зміни в психології та поведінці клієнта, які виникають після завершення психологічної консультації завдяки виконанню клієнтом отриманих у ній практичних рекомендацій.

Довіра психолога-консультанта до клієнта – готовність і здатність психолога-консультанта довіряти клієнтові в усьому; віра психолога-консультанта у можливість клієнта самостійно справлятися зі своєю проблемою.

Емоційна підтримка клієнта – емоційно забарвлені слова і практичні дії психолога-консультанта, у яких проявляється відкрита, зацікавлена емоційна підтримка психологом-консультантом того, що говорить, робить або збирається зробити клієнт.

Емпатія (психолога-консультанта до клієнта) – особливе почуття, завдяки якому психолог-консультант може ніби зсередини розуміти психологію клієнта, проникати в його внутрішній, психологічний світ, краще і глибше пізнавати особистість клієнта і його стан.

Етапи психологічного консультування – послідовні кроки у проведенні психологічного консультування, розраховані на досягнення окремо взятих цілей консультування, які ставляться в його процесі. До етапів психологічного консультування належать, зокрема настрій клієнта на сповідь, вислуховування психологом-консультантом сповіді клієнта, прояснення суті проблеми клієнта, пошук і формулювання рекомендацій з її практичного вирішення.

Завдання психологічного консультування – питання, які можна вирішити в процесі проведення психологічного консультування, його цілі і кінцеві результати.

Зовнішні ознаки результативності психологічного консультування – помітні позитивні зміни в поведінці клієнта, які відбуваються в результаті проведення психологічного консультування.

Інтерперсональні якості особистості психолога-консультанта – сукупність психологічних рис характеру консультанта, що проявляються в його особистому спілкуванні з клієнтом.

Інтимно-особистісне психологічне консультування – психологічне консультування, яке проводиться у зв'язку з інтимно-особистісними проблемами клієнта, таких, про які він переважно говорить тільки з досить близькими людьми за довірливих взаємин із ними.

Картотека клієнтів у психологічній консультації – спеціальна картотека, яку складають для службового використання у психологічній консультації, до неї вносять такі відомості про клієнта: хто він, коли і з якого приводу звернувся в консультацію, хто проводив консультування, якою виявилася проблема клієнта, які рекомендації щодо її вирішення були запропоновані, яка ефективність виконання клієнтом відповідних практичних рекомендацій та інші дані.

Клієнт – людина, яка звернулася у психологічну консультацію за допомогою до професійного психолога для вирішення певної проблеми.

Кодекс професійної етики практичного психолога – пакет основних законів, положень, правил, які практичний психолог, у тому числі психолог-консультант, повинен неухильно дотримуватися, працюючи з людьми. Кодекс професійної етики практичного психолога приймає професійне товариство психологів і діє в рамках цього товариства.

Комплекс психологічний – помилкове уявлення людини про свої фізичні або психологічні вади, їхнє перебільшення, яке супроводжується глибинними і, як правило, прихованими від сторонніх людей переживаннями через ці вади.

Комплексна теорія інтерпретації сповіді клієнта – спосіб інтерпретації сповіді клієнта, заснований на сукупності положень, які впливають з певних психологічних теорій.

Комплементарна поведінка людини – така поведінка людини, за якої її дії, включаючи жести й міміку, а також паралінгвістичні компоненти мови, відповідають тим словам, які вона в цей час вимовляє, висловлюючи компліменти іншій людині або вислуховуючи їх на свою адресу.

Конструктивний підхід до вирішення проблеми клієнта – прагнення психолога-консультанта не так позбавити клієнта від переживань з приводу проблеми, з якою той стикнувся, як, зберігши і примноживши енергію клієнта, спрямувати її на вирішення проблеми (у конструктивне русло).

Консультант-психолог – професійно підготовлений практичний психолог, який займається психологічним консультуванням.

Критерії оцінки результатів психологічного консультування – основи, показники, ознаки, за якими можна робити висновок про успішність проведення психологічного консультування і вирішення психологічних проблем клієнта.

Максималізм клієнта – бажання, прагнення клієнта досягти найбільш сприятливих для себе результатів психологічного консультування, зробити себе майже ідеальною людиною, позбутися вад за мінімальних затрат зусиль і часу.

Можливості психолога-консультанта – перелік того, що реально здатний чи не здатний зробити психолог-консультант у практичному вирішенні проблем, з якими до нього звертаються клієнти.

Моральна підтримка клієнта з боку психолога-консультанта – емоційна, словесна підтримка клієнта

консультантом-психологом у формі співчуття, співпереживання йому, схвалення, похвали і т. ін.

Морально-етичні вимоги до роботи психолога-консультанта – вимоги, що висуваються до роботи психолога-консультанта відповідно до морально-етичного кодексу практичного психолога. За розбіжностей його дій із положеннями цього кодексу психолог несе моральну, а іноді й юридичну відповідальність перед суспільством і колегами по роботі.

Невпевненість клієнта в собі – відсутність у клієнта впевненості у своїх силах і можливостях, у тому, що він може успішно подолати свої життєві проблеми.

Неформальна обстановка спілкування психолога-консультанта з клієнтом – така обстановка, в якій психолог-консультант і клієнт спілкуються один з одним і сприймають один одного як цілком рівноправних у всіх стосунках людей, добре знайомих особисто, а не як офіційних осіб.

Об'єктивні ознаки результативності психологічного консультування – реальні ознаки, підтверджені результатами спостереження і оточенням (окрім самого психолога-консультанта і клієнта), завдяки яким можна робити цілком об'єктивний висновок про результативність психологічного консультування.

Образ я-клієнта – уявлення клієнта про самого себе, про свої психологічні особливості.

Оперативна допомога клієнтові – термінова, поточна допомога психолога-консультанта клієнтові, яка розрахована на досягнення швидкого ефекту від проведеного консультування.

Особистісні якості психолога-консультанта – сукупність загальних і спеціальних якостей особистості, якими володіє або повинен володіти психолог-консультант як професіонал для успішного виконання своїх обов'язків.

Перманентна проблема клієнта – постійна, типова проблема, яка в цього клієнта існує досить давно або періодично з'являється в його житті.

Постконсультативне спілкування психолога-консультанта з клієнтом – спілкування психолога-консультанта з клієнтом після того, як психологічне консультування в основному завершилося і клієнт отримав необхідні рекомендації щодо практичного вирішення його проблеми.

Принцип «тут і тепер» – правило проведення психологічного консультування, згідно з яким свідомість (увага, пам'ять, уява і мислення) клієнта під час проведення консультування повинна бути зосереджена на тому, що відбувається тепер, а не на тому, що було в минулому чи може відбутися в майбутньому.

Проблемне інформування клієнта (про суть його проблеми) – пояснення клієнтові суті його проблеми у всій її складності, під час якого розуміння проблеми психологом-консультантом і самим клієнтом може і збігатися, і не збігатися.

Професійна компетентність психолога-консультанта – знання і практичні вміння психолога-консультанта, завдяки яким він може дієво допомагати клієнтам у вирішенні їхніх життєвих, психологічних проблем.

Професійна підготовка психолога-консультанта – знання, уміння, навички, які потрібні професійно підготовленому психологові-консультантові для успішного виконання своєї роботи.

Професійні якості психолога-консультанта – перелік індивідуальних психологічних якостей, якими повинен володіти професійно підготовлений психолог-консультант.

Процедура консультування – група об'єднаних один з одним, спрямованих на досягнення однієї, окремо взятої мети консультування і, як правило, застосованих спільно прийомів психологічного консультування.

Процедура оцінювання психологічного консультування – прийоми та способи, за допомогою яких зазвичай оцінюють результати проведеного психологічного консультування і успішність вирішення проблеми, з якою клієнт звернувся у психологічну консультацію.

Процедура підкріплення (емоційної підтримки) клієнта – прийоми, за допомогою яких психолог-консультант емоційно підтримує клієнта, особливо на стадії сповіді й у процесі її спільної інтерпретації.

Психологічне консультування – практичне надання дієвої психологічної допомоги порадами та рекомендаціями людям, які її потребують, професійно підготовленими спеціалістами, психологами-консультантами.

Реальність проблеми клієнта – відповідність тієї проблеми, про яку клієнт розповідає психологові-консультантові, справжньому стану речей. Проблема, позначену клієнтом, вважають реальною, якщо вона насправді існує і не є надуманою.

Результативність психологічного консультування – кінцевий підсумок психологічного консультування, його практичний результат у вирішенні проблеми, з якою клієнт звернувся у психологічну консультацію.

Рефлексія (у ході спілкування з людьми) – усвідомлення людиною своїх дій, думок і почуттів, а також того, як її сприймають ті, з ким вона спілкується.

Секретар-референт психологічної консультації – один із працівників допоміжного персоналу психологічної консультації, завданням якого є прийом клієнтів й отримання від них первинної інформації, потрібної для початку психологічної консультації, а також інформування клієнтів про умови проведення консультації.

Ситуація психологічного консультування – умови, в яких організовують і проводять психологічне консультування.

Спеціальні вимоги до психологічного консультування – ряд вимог до психолога-консультанта і до психологічного консультування, пов'язаних із різноманітними сферами життя людини: інтимно-особистісною, сімейною, психолого-педагогічною, діловою тощо.

Сповідь клієнта – детальна розповідь клієнта психологові-консультантові про свою проблему із врахуванням його відповідей на питання психолога консультанта.

Стратегія психологічного консультування (у виробленні практичних рекомендацій клієнтові) – спосіб досягнення мети, яку ставить перед собою психолог-консультант, його типові дії щодо клієнта на завершальній стадії проведення психологічного консультування, під час формулювання практичних рекомендацій до вирішення його проблеми.

Суб'єктивні ознаки результативності психологічного консультування – уявлення, переконання, відчуття клієнта і психолога-консультанта, які свідчать про те, що проведене психологічне консультування виявилось успішним.

Супервізор – спеціаліст, який професійно контролює і безпосередньо керує діяльністю практичного психолога-початківця, а саме психолога-консультанта.

Теоретична орієнтація психолога-консультанта – теоретичні знання, які поділяє та використовує психолог-консультант у практичній роботі з клієнтами, особливо на стадії інтерпретації сповіді та вироблення практичних рекомендацій для вирішення проблеми клієнта.

Техніка проведення психологічного консультування – прийоми і засоби, які на кожному з основних етапів психологічного консультування в рамках відповідних процедур консультування застосовує психолог-консультант для визначення і правильного вирішення проблеми клієнта.

Тимчасове вирішення проблеми клієнта – таке вирішення проблеми, яке хвилює клієнта, яке лише на деякий час знімає її гостроту, але не вирішує проблему повністю і не гарантує повторення чи загострення відповідної проблеми в майбутньому.

Тривалість контакту психолога з клієнтом – час, протягом якого психолог-консультант спілкується із клієнтом під час однієї чи декількох особистих зустрічей із ним.

Умови результативності психологічного консультування – сукупність умов, які позитивно чи негативно впливають на результати психологічного консультування, включаючи ступінь

складності вирішуваних проблем, настроїв клієнта, досвід і професіоналізм психолога-консультанта.

Ціль психологічного консультування – очікуваний кінцевий результат психологічного консультування, на фактичне досягнення якого воно спрямоване.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. .Бацилєва О.В. Психологічний супровід у клініці репродуктивної медицини: значення та перспективи // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я» (м. Вінниця, 22 листопада 2019 р.). Вінниця, 2019. С. 16-19.
2. .Вітенко І. С. Медична психологія: підручник. Київ : Здоров'я, 2007. 208 с.
3. Вітенко І.С. Психологічні основи лікувально-профілактичної діяльності та підготовки лікаря загальної практики – сімейного лікаря. Х.: Золоті сторінки, 2002. 392 с.
4. Гавенко В.Л. Практикум з медичної психології. Х.: Регіон-інформ, 2002. 245 с.
5. Дідковська Л.І. Психосоматика: основи психодіагностики та психотерапії. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 264 с.
6. Зейгарник Б. В. Патопсихологія: навч. посібн. [для студ. внз] Київ : Главник, 2010. 364 с.
7. Зінченко С. М. Медична психологія. Розділ «Сексологія та сексопатологія»: Навч. посібник. К.: Екмо, 2005. 62 с.
8. Зінченко С. М. Медична психологія. Розділ «Девіантна поведінка»: Навч. посібник. К., 2006. 108 с.
9. Зінченко С. М., Злагодух В. В. Специфічні розлади здібностей дитини до навчання. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 8. С. 48-51.
10. Зінченко С. М. Специфічні розлади здібностей дитини до навчання. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 9. С. 63-66.
11. Спіріна І.Д. Медична психологія : підруч. ; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с.
12. Максименко С.Д. Медична психологія. Вінниця: Нова книга, 2010. 515 с.

13. Медична психологія / ред. В.А. Абрамова. Донецьк: Каштан, 2003. 118 с.
14. Основи загальної і медичної психології / ред. І.С. Вітенко, О.С. Чабан. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 344 с.
15. Дідковська Л.І. Психологічні аспекти надання паліативної допомоги // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку стаціонарної та мобільної паліативної допомоги в Україні» (м. Львів, 23 листопада 2019 р.). Львів, 2019. С. 9-13.
16. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посіб. [2-ге вид.]. Київ : Каравела, 2010. 248 с.
17. Клінічна психологія: словник-довідник. Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. 320 с.
18. Конопляста С. Ю. Логопсихологія: навч.посіб. Київ : Знання, 2010. 298 с.
19. Кондратенко Л., Прищепа О. Технологія попередження дисграфії. К.: Главник, 2005. - 96 с.
20. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини. Луцьк : РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. 316 с.
21. Кузнецов В. М., Чернявський В. М. Психіатрія: Навчальний посібник. К.: Здоров'я, 1993. - 344 с.
22. Максименко С. Д. Медична психологія. Вінниця: Нова Книга, 2008. 520 с.
23. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології. Київ : Главник, 2008.160 с.
24. Максимова Н. Ю. Патопсихологія підліткового віку. Київ : Главник, 2008. 192 с.
25. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки: [навч. посібник] К.: Либідь, 2011.
26. Мартинюк І. А. Патопсихологія К. : Центр учбової літ-ри, 2008. 208 с.
27. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з

- клінічної психодіагностики. Луцьк : Іванюк В.П., 2013. 68 с.
28. Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: [керівництво для лікарів] / В.Д. Мішиєв. Львів: Видавництво Мс. 2004.
 29. Мушкевич М. І. Особливості діагностичної роботи з дітьми з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги. Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. Том 14. 2009. Вип. 5. С. 64-70.
 30. Мушкевич М. І. Особливості пізнавальної сфери дітей з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги. Психологічні перспективи. 2010. Вип. 15. С. 140-150.
 31. Мушкевич М. І. Психолого-педагогічні особливості соціалізації аутичної дитини. Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук, праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України : за ред. С. Д. Максименка. Т. Х, част. 1. К., 2008. С. 306-315.
 32. Мушкевич М. І. Психопрофілактична робота при уродженій і набутій патології. Актуальні питання супроводу дітей з особливими потребами: медичні, психологічні, педагогічні аспекти. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з циклу «Сучасні підходи інтеграції та соціалізації дітей з особливими потребами». Луцьк, 2006. С. 11-15.
 33. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи: навчально-методичний посібник. За ред. В. Ю. Мартинюка, С. М. Зінченко. К. : Інтермед, 2005. 416 с.
 34. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк, 2006. 170 с.
 35. Савенкова І. І. Патопсихологія: навчально-методичний посібник. Миколаїв Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, 2017. - 160 с.
 36. Хлівна Л. М. Використання психодіагностичних засобів у консультативній роботі з тривожними школярами. Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту

психології ім. Г.С. Костюка АПН України ; за ред. Максименка С.Д. К. : 2004, Т.VI, випуск 1. С.319–332.

37. Хорні К. Невроз та особистісне зростання. Боротьба за особистісне зростання. Київ, 2022.
38. Федоренко Р.П., Коширець В.В., Шкарлатюк К.І. Особливості психологічної реабілітації військовослужбовців із суїцидальною поведінкою, детермінованою сімейною ситуацією. Наукові перспективи (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»). № 8 (26), 2022. С. 408-421.

Навчально-методичне видання

Раїса Федоренко

Методичні рекомендації до освітнього компонента

«Основи медичної психології»

Друкується в авторській редакції

Формат 60×84 $\frac{1}{16}$ Ум. друк. арк. 2,5. Обл.-вид. арк. 2,12. Зам. 115. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.

43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.

Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року